

ОБЖАЛВАНЕ НА РЕШЕНИЕТО НА РАЙОННИЯ СЪД В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ИЗДАВАНЕ НА ЗАПОВЕД ЗА ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Ас. д-р Петър Топуров

Институт за държавата и правото при Българската академия на науките

Резюме: Публикацията съдържа критичен анализ на измененията в Закона за защита от домашното насилие във връзка с обжалването на решенията на районния съд в производството по издаване на заповед за защита от домашно насилие. В изложението е направено разграничение между правилата на общия исков процес, особено исковите производства и производството по Закона за защита от домашно насилие, който предвижда обявяване на съдебното решение в открито заседание, възможност за посочване на ден, в който то ще бъде обявено в регистъра на съдебните актове, както и различното начало на срока за обжалване. В заключение е предложено отпадане на правилото на чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗД и възстановяване на предишната редакция на чл. 17, ал. 1 ЗЗДН.

Ключови думи: Домашно насилие, решение на районния съд по дело за домашно насилие, обжалване на съдебното решение, начало на срока за обжалване.

APPEAL OF THE DECISION OF THE REGIONAL COURT IN THE PROCEEDINGS OF INSURANCE OF DOMESTIC VIOLENCE PROTECTION ORDER

Assistant prof. Petar Topurov, PhD

Institute for the State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences

Summary: The publication contains a critical analysis of the amendments to the Protection against Domestic Violence Act (PADVA) about the appeal of the decisions of the regional court in the proceedings for the issuance of a domestic violence protection order. In the exposition, a distinction is made between the rules of the general claim procedure, the special claim procedures, and the proceedings under the Protection against Domestic Violence Act, which provides for the announcement of the court decision in an open session, the possibility of specifying a day on which it will be announced in the register of the judicial acts, as well as the different start of the appeal period. In conclusion, it is proposed to drop the rule of Art. 15, para. 7, ex. 2 PADVA and restoration of the previous version of Art. 17, para. 1 PADVA.

Keywords: Domestic violence, the decision of the regional court in a domestic violence case, the appeal of the court decision, the start of the appeal period.

I. Увод

През 2024 г. влязоха в сила множество изменения на Закона за защита от домашното насилие¹. Сред тях бе и промяна в началото на срока за обжалване на решението на районния съд в производството по издаване на заповед за защита от домашно насилие. Макар и правилото на чл. 15 ЗЗДН да остана непроменено – че съдът се произнася с решение в открито заседание, в новата ал. 7, изр. 2 (в сила от 1.01.2024 г.) бе добавено, че „При фактическа и правна сложност съдът може да посочи деня, в който ще обяви решението си, **от който ден тече срокът за обжалването му.**“ (подч. на автора). Същевременно разпоредбата на чл. 17, ал. 1, изр. 1 ЗЗДН също бе изменена. Нейната стара редакция гласеше, че решението на районния съд „...може да се обжалва пред окръжния съд в 7-дневен срок **от връчването му.**“ (подч. на автора).. За разлика от нея настоящият чл. 17, ал. 1, изр. 1 ЗЗДН (в сила от 01.01.2024 г.) предвижда, че „Решението може да се обжалва пред окръжния съд в 7-дневен срок **от постановяването му в открито заседание или от деня, в който е посочено, че решението ще бъде обявено.**“ (подч. на автора). Новите разпоредби, съгласно § 23 от Преходните и заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за защита срещу домашното насилие (ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.), следва да намерят приложение спрямо производства по молби и жалби, постъпили след влизането им в сила².

Настоящият текст ще направи критичен преглед на измененията и ще формулира предложения de lege ferenda с оглед тяхното усъвършенстване.

II. Проблемни аспекти в уредбата на обжалваемостта по ЗЗДН

1. Както бе посочено, чл. 15 ЗЗДН запази правилото, че съдът се произнася с решение в открито заседание. В тази връзка следва да се има предвид, че § 1а от ЗЗДН предвижда, че за неуредените в него въпроси се прилагат съответно разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс. Той установява, че съдът разглежда делата в открити и закрити заседания, като критерият за разграничението им е дали страните участват в заседанието или в него участва само съдът (чл. 134 ГПК). Принципно съдът разглежда делата в открити заседания, а в закрити – само в предвидените в закона случаи. Това разрешение се възприема като израз на публичността и непосредствеността в гражданския процес, обосноваващи необходимостта съдът да възприема лично процесуалните действия на страните, което може да стане и в присъствието на

¹ Обн. ДВ. бр. 27 от 29 Март 2005 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 69 от 11 Август 2023 г. Понататък посочван с абривиатурата ЗЗДН.

² Новите редакции на чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН и чл. 17, ал. 1, изр. 1 ЗЗДН са част от общия законопроект с вх. № 49-353-03-10/31.05.23 г. на приетите на 25.05.23 г. на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на ЗЗДН с вх. № 49-354-01-7/20.04.2023 г. и законопроект за изменение и допълнение на ЗЗДН с вх. № 49-354-01-10/26.04.23 г. Разглежданите изменения са предложени и в двата законопроекта, послужили за изготвянето на общия. Докато в законопроект с вх. № 49-354-01-7 липсва аргументиране на необходимостта от конкретната промяна на разпоредбите на чл. 15, ал. 7, изр. 2 и чл. 17, ал. 1 ЗЗДН в мотивите към него, то в законопроект с вх. № 49-354-01-10/26.04.23 г. е посочено единствено, че промяната в чл. 17 ЗЗДН има за цел „...постигане на съответствие с предвиденото в чл. 15, ал. 7 от проекта“. По анализираниите разпоредби от двата законопроекта липсват дебати и в рамките на проведеното пленарно заседание на 25.05.23 г. Така те, без мотиви и проведено ефективно обсъждане, стават част от действащото законодателство считано от 01.01.2024 г.

трети лица извън страните³. Откритите съдебни заседания биха могли да бъдат разглеждани публично или при закрити врати. Чл. 136 от ГПК предвижда случаи, при които съдът служебно или по молба на някоя от страните може да постанови разглеждането на делото или извършването на някои действия при закрити врати. Сред тях са и опасения с оглед защитата на личния живот на страните и на техните семейства (чл. 136, ал. 1, т. 2 ГПК). Общият принцип е, че съдът разглежда делата в открити съдебни заседания с оглед гарантиране на прозрачността и законността на процеса⁴. Той следва да обяви решението си с мотивите към него най-късно в едно-месечен инструктивен срок след заседанието, в което е завършено разглеждането на делото. Съдебният акт се обявява в регистъра на съдебните решения, а срокът за обжалване започва да тече от връчването му на страните (чл. 259, ал. 1 ГПК). Регистърът на съдебните решения е публичен и всеки има право на свободен достъп до него (чл. 235, ал. 5 ГПК). Той се води в деловодството на съда, а съдебните служители удостоверяват с подписа си датата на обявяване на решението (чл. 52, изр. 2 от Правилника за администрацията в съдилищата⁵). Актовете на съдилищата следва да бъдат публикувани незабавно след постановяването си в регистъра на актовете на съда и на интернет страницата на съответния съд (чл. 64 и чл. 360а, ал. 2 от Закона за съдебната власт⁶), като всеки има право на свободен и безплатен достъп до обявените в регистъра актове (чл. 360с, ал. 2 ЗСВ)⁷. В обобщение – главно правило е, че съдът изготвя и „произнася“ своето решение самостоятелно след тайно съвещание (чл. 21 ГПК), но то следва да бъде обявено в регистъра, на интернет страницата на съда и връчен на страните. Обявяването завършва фактическия състав на решението като държавен правосъден акт и е от значение за неговата неотегляемост, а връчването му – за началото на срока за обжалване⁸. Последното създава предпоставка за ефективно упражняване на правото на страната да се запознае с пълното съдържание на съдебния акт и да извърши преценка дали да го обжалва или не в законоустановен минимален срок⁹.

Ако бъде направено сравнение между правилата на общия исков процес и производството по ЗЗДН могат да бъдат очертани както някои прилики, така и разлики. И в производствата за защита от домашно насилие съдът разглежда делата в рамките на открити съдебни заседания (виж в тази връзка чл. 12, ал. 1 ЗЗДН, чл. 17, ал. 5 ЗЗДН и чл. 18, ал. 4 ЗЗДН). Макар и делата за домашно насилие да са неразривно свързани с личния живот на пострадалия, извършителя и техните семейства, ЗЗДН не установява особени правила относно провеждането на откритите заседания при закрити врати. Подобна липса може да бъде определена като слабост на уредбата, доколкото в про-

³ **Топалов, К.** Граждански процесуален кодекс. Второ преработено и допълнено издание. ИК „Труд и право“. 2017., с. 240.

⁴ **Сталев, Ж. О. Стамболиев.** В: Българско гражданско процесуално право. Десето преработено и допълнено издание. Сиела. 2020, с. 298.

⁵ Издаден от Висшия съдебен съвет, обн., ДВ, бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г. попр., бр. 97 от 21.11.2023 г.

⁶ Обн., ДВ, бр. 64 от 7.08.2007 г., посл. изм., бр. 67 от 9.08.2024 г., в сила от 1.07.2024 г.

⁷ Уеббазираната електронна база данни, която представлява регистър на актовете на съдилищата съдържа и данни за датата, часа, минутата и секундата на постъпване в системата на всеки обявен, редактиран или изтрит акт (Виж чл. 9, ал. 3, т. 1 от Наредба № 4 от 16.03.2017 г. за воденето, съхраняването и достъпа до регистъра на актовете на съдилищата).

⁸ **Сталев, Ж. О. Стамболиев.** Българско гражданско процесуално право..., с. 315.

⁹ **Сталев, Ж. А. Мингова.** Българско гражданско процесуално право..., с. 522.

изводствата по ЗЗДН е закрепен принципът на засиленото служебно начало, въз основа на който може да се обоснове необходимост във всеки случай съдът служебно да извършва преценка от подобна нужда. Понякога съдебният състав не би разполагал с достатъчно данни, за да установи нуждата от провеждането на открити съдебни заседания при закрити врати, поради което *de lege ferenda* може да бъде предвидено задължение за съда да даде указания на молителя и сочения като извършител, че могат да поискат разглеждане на делото при закрити врати. Подходящ момент за подобна активност на съда би бил периодът преди първото по делото открито съдебно заседание.

На следващо място, за разлика от общия исков процес, ЗЗДН установява, че съдът не само разглежда делото в открити заседания, но и се произнася с решение в открито заседание, т. е. в рамките на него и с участието на страните. То не е типично открито съдебно заседание, тъй като не е свързано с активно тяхно участие, а с присъствието им и запознаване със съдържанието на съдебния акт¹⁰. Целта на подобно изискване може да се обясни с нуждата от обявяване и връчване на съдебното решение в присъствието на страните с осъществяването на пряко въздействие от страна на съда с оглед бъдещото спазване на диспозитива на съдебния акт. Подобно разрешение произтича от характера на производството, свързано с предоставяне на своевременно защита на живота, здравето и личния живот на пострадалите от бъдещи актове на домашно насилие¹¹. Често обаче съдебните състави не спазват изискването за постановяване на решението в рамките на открито съдебно заседание¹². Само по себе си неспазването на изискването за произнасяне на решението в рамките на открито съдебно заседание не може да се отрази на валидността на съдебния акт, тъй като законодателят е предвидил алтернативното правило на чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН, но то би могло да повлияе върху степента на неговото въздействие при уважаване на искането

¹⁰ Макар че е възможно разглеждането и решаването на делото да бъде осъществено и в рамките на едно открито съдебно заседание.

¹¹ Относно накарняването на правата на човека при извършването на акт на домашно насилие виж у **Топуров, П.** Международни стандарти на защитата от домашно насилие в практиката на Европейския съд по правата на човека и българското законодателство. Научни трудове на Института за държавата и правото при БАН. 2023, с. 152 и сл. Повече за еволюцията на идеите за правата на човека виж у **Павлов, Х.** Генезис и еволюция на идеите за правата на човека. В: Бургаски свободен университет. Годишник. Том XLVIII, с. 268 и сл. и **Чернева, Б. Н. Киселова, Ж. Драганов, П. Митрева, А. Хаджийска.** Защита на основните права. Сиела. 2023.

¹² Поради това провеждането му от основно правило започва да добива измерения на изключение. Виж например Решение № 982 от 8.07.2024 г. на РС - Русе по гр. д. № 3205/2024 г.; Решение № 594 от 3.07.2024 г. на РС - Сливен по гр. д. № 2820/2024 г.; Решение № 592 от 3.07.2024 г. на РС - Сливен по гр. д. № 2884/2024 г.; Решение № 136 от 1.07.2024 г. на РС - Ихтиман по гр. д. № 313/2024 г.; Решение № 174 от 30.06.2024 г. на РС - Провадия по гр. д. № 642/2024 г., които са постановени в рамките на открито съдебно заседание. Виж и Решение № 147 от 3.07.2024 г. на РС - Левски по гр. д. № 323/2024 г.; Решение № 293 от 2.07.2024 г. на РС - Ловеч по гр. д. № 827/2024 г.; Решение № 73 от 2.07.2024 г. на РС - Златоград по гр. д. № 102/2024 г.; Решение № 12836 от 28.06.2024 г. на СРС по гр. д. № 45637/2023 г.; Решение № 2924 от 27.06.2024 г. на РС - Пловдив по гр. д. № 5945/2024 г.; Решение № 2916 от 27.06.2024 г. на РС - Пловдив по гр. д. № 759/2024 г.; Решение № 15216 от 6.08.2024 г. на СРС по гр. д. № 25799/2024 г., по които производства съдят е обявил решение-то си без провеждане на открито съдебно заседание.

за издаване на заповед за защита, както и с оглед реализиране на дисциплинарна отговорност спрямо съдебния състав¹³.

В общия исков процес наличието на фактическа и правна сложност на делото е свързана с възможност някоя от страните да поиска определяне на срок за всяка от страните да представи писмени защити (чл. 149, ал. 3 и чл. 268, ал. 4 ГПК)¹⁴. Преценката за фактическа и правна сложност на делото е винаги конкретна. В отклика от това разрешение специалното правило на чл. 15, ал. 7 ЗЗН предвижда, че в идентична хипотеза съдът може да посочи деня, в който ще обяви решението си. Не е пречка обаче страна да отправи искане за даване на възможност за представяне на писмени защити, тъй като ЗЗДН не предвижда отклонение от това правило. Съдът следва да предостави възможност както за пълноценно участие в устните състезания, така и при предоставяне на писмени защити, доколкото двете процесуални действия не се припокриват. Противното би било свързано с отпадане на елемента на състезателността и нарушаване на правото на защита на страните¹⁵.

2. Ако съдебното решение бъде произнесено в открито съдебно заседание в присъствието на страните или процесуалните им представители и съдебният акт им бъде връчен, срокът за обжалване би започнал да тече от постановяването му (чл. 17, ал. 1 ЗЗДН). В тази хипотеза правото на страните да се запознаят със съдебния акт и осигуряването на възможността им да упражнят правото си на обжалване не биха били накърнени. Ако някоя от тях не присъства поради нередовност на призоваването, съдебното решение следва да ѝ бъде връчено, за да бъдат гарантирани тези права.

Предвидената в чл. 17, ал. 1 ЗЗДН възможност срокът за обжалване да започне да тече „от деня, в който е посочено, че решението ще бъде обявено“ поражда поле на противоречия. Тълкувайки във връзка с чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН може да бъде направен извод, че възможността да бъде упражнено правото на обжалване би започнало да тече без значение дали съдебният акт е бил постановен, изготвен и връчен на обявената дата или не. Подобен извод обаче би бил в противоречие с гореизложените принципи на процеса, чието осигуряване изискват както процесуалният, така и специалният закон.

¹³ За разлика от наказателния процес, в рамките на който публичното обявяване на присъдата има конститутивно действие за нейната валидност. Виж **Чинова, М. Г. Митов**. Кратък лекционен курс по наказателно-процесуално право. Сиела. 2021, с. 490.

¹⁴ Подобно е и разрешението на правилата, намиращи приложение при особеното исково производство по търговски спорове – виж чл. 375, ал. 2 ГПК. Хипотезата обаче визира разглеждане на делото в закрито заседание, поради което съдът следва да уведоми страните за датата, на която ще обяви решението си. Виж в този см. **Сталев, Ж. А. Мингова**. Българско гражданско процесуално право..., с. 524. и **Ганчев, Б.** Производство по търговски спорове. Сиби. 2019, 254.

Наличието на фактическа и правна сложност на делото е свързано с НПК с възможност мотивите към съдебния акт да бъдат изготвени и след обявяване на присъдата, но не по-късно от седем дни (чл. 359, ал. 1 НПК). Доколкото този срок е инструктивен е възможно мотивите да бъдат изготвени и след изтичане на петнадесетдневния срок за обжалване по чл. 360, ал. 1 НПК. Макар ЗЗДН изрично да препраща за неуредените от него въпроси към ГПК, в съдебната практика се установяват случаи, в които съдебното решение се изготвя без мотиви. Виж в тази връзка Решение № 8304/08.05.2024 г. на СРС, 37 с-в, по гр. д. № 62890/2023 г.

¹⁵ **Сталев, Ж. О. Стамболиев**. Българско гражданско процесуално право..., с. 306. **Топалов, К.** Цит. съч., с. 270.

В общия исков процес по ГПК липсва подобно правило, но такава е налице в бързото производство и в производството по разглеждане на търговски спорове. Чл. 315 ГПК изисква в последното по делото открито заседание съдът да посочи деня, „в който ще обяви решението си, от който ден тече срокът за обжалването му“¹⁶. Инструктивният срок за обявяване на решението с мотивите е двуседмичен след заседанието, в което е приключило неговото разглеждане (чл. 316 ГПК). В тези хипотези началото на срока за обжалване не е свързан с момента на осигуряването на възможност за страната да се запознае със съдържанието на решението и неговите мотиви чрез връчването му. Напротив – от страната се очаква да се погрижи за своите интереси, запознавайки се своевременно със съдебния акт. Връчването на препис от решението е ирелевантно за началния момент на срока за обжалване¹⁷.

В миналото по отношение на чл. 315, ал. 2 ГПК е била формирана противоречива съдебна практика. С тълкувателно решение № 12/2012 г. от 11.03.2013 г. ОСГК на ВКС е направен опит за преодоляването ѝ. В него е прието, че идеята на разпоредбата е страните да знаят на коя дата могат да научат резултата по съдебния спор и да се запознаят със съдържанието на съдебното решение, като от тази дата те биха имали възможност да упражнят правото си на обжалване при инициатива от тяхна страна. Изпращането на препис от решението в случая има информативен характер и не променя срока за обжалване. За да е приложимо правилото на чл. 315, ал. 2 ГПК съдът следва в открито заседание по разглеждане на делото да посочи на коя дата ще обяви решението си и да извърши не по-късно от нея. Дори и той да обяви по-рано съдебния акт, срокът за обжалване би започнал да тече от посочената от него в последното съдебно заседание. Но ако той впише решението след обявената от него дата, в този случай срокът за обжалване би могъл да започне да тече само след връчването на съобщение на страната, че актът е изготвен и тя получи препис от него. Ако съдът връчи на страните препис и укаже различен срок за обжалване, то той ще тече от най-благоприятния за страната начален момент. С тези аргументи ОСГК на ВКС приема в диспозитива на цитирания тълкувателен акт, че „Срокът за обжалване на решение, обявено при условията на чл.315,ал.2 ГПК тече от датата, на която съдът е посочил,че ще постанови решението си. Връчването по чл. 7,ал. 2 ГПК на преписи от решението променя началния момент на срока за подаване на жалба, само ако на страните е изпратен препис от решението с други указания или решението е обявено след датата, предварително посочена по чл. 315,ал. 2 ГПК.“¹⁸.

За разлика от особените правила на ГПК, ЗЗДН предвижда възможност за съда да обяви решението си не във всеки случай, а когато е налице фактическа и правна сложност (чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН). Поради това като общ принцип би следвало да бъде възприето, че по делата за домашно насилие съдът следва да постановява своите решения в открити съдебни заседания с връчването им на страните. При извършване на преценка за наличие на фактическа и правна сложност, той може да уведоми страните, че ще обяви решението си в определен ден.

¹⁶ От своя страна чл. 376 ГПК предвижда подобна възможност при разглеждане на производство по търговски спор в закрито заседание.

¹⁷ **Сталев, Ж. А. Мингова.** Българско гражданско процесуално право..., с. 523.

¹⁸ Приема се, че съдът може да уведоми страните за нова дата, на която ще обяви решението си. Така **Сталев, Ж. В. Попова.** Българско гражданско процесуално право..., с. 824. Подобно разрешение има спорна целесъобразност, доколкото би натоварило допълнително съдебната система с идентичен ресурс, необходим за връчването на съдебния акт.

Възприемайки разрешенията, дадени в тълкувателно решение № 12/2012 г. от 11.03.2013 г. ОСГК на ВКС може да бъде направен извод, че в хипотезата на чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН във връзка с чл. 17, ал. 1 ЗЗДН при посочване на деня, в който решението ще бъде обявено, срокът за обжалване би започнал да тече от тази дата, стига то действително да бъде обявено на тази дата. В тази хипотеза страните следва да проявят активност, за да получат препис от съдебния акт и да се запознаят с неговото съдържание. От обявяването би започнал да тече срокът за обжалване и в хипотезата на неявяване на редовно призованата страна в последното по делото открито съдебно заседание, на което съдът е уведомил страните за датата, на която ще обяви решението си. Ако обаче съдът не обяви решението си на тази дата, страните биха могли да упражнят възможността да обжалват след връчване на препис от акта. В случай, че в преписа е посочен срок за обжалване, различен от установения 7-дневен срок в чл. 17, ал. 1 ЗЗДН, то за страната би намерил приложение по-благоприятният за нея срок¹⁹.

Така всъщност с установяването на чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН законодателят постига ефект, противоположен на целения с правилото на чл. 15, ал. 7, изр. 1 ЗЗД и вместо постановяване на съдебните актове в рамките на открито съдебно заседание с гарантиране на възможността на страните да се запознаят своевременно с тях и да им бъдат връчени, всъщност постига обратното – липса на пряко въздействие от страна на решаващия орган и негова активност с оглед узнаването от тяхна страна на мотивите на взетото решение, така че те да могат да упражнят информирано правата си. Възприемането на разрешението на чл. 15, ал. 7, изр. 2 във връзка с чл. 17, ал. 1 ЗЗДН не може да бъде определено като подходящо с оглед естеството на производството по издаване на заповед за защита от домашно насилие. Те са свързани с получаването на своевременна защита на живота и здравето на пострадалите чрез налагане на мерки, които засягат сериозно насрещната страна в производството. Поради това осигуряването на възможността им за упражняване на техните процесуални права не би следвало да бъде предпоставяна единствено от проявяване на активност от тяхна страна, но и да е свързана със служебен ангажимент от националните власти, включително и чрез създаване на гаранции за запознаването им със съдебните актове, свързани с предоставянето/отказа да бъде предоставена защита от домашно насилие чрез налагане на някоя/и от мерките по ЗЗДН. Като се има предвид и краткия 7-дневен срок за обжалване в производствата по ЗЗДН, правилото на чл. 15, ал. 7, изр. 2 във връзка с чл. 17, ал. 1 ЗЗДН би довело до сериозно накърняване на възмож-

¹⁹ Така например прегледът на съдебната практика установява, че някои съдебни състави все още указват на страните, че могат да обжалват решението в 7-дневен срок от неговото връчване. Виж например Решение № 997 от 9.07.2024 г. на РС - Русе по гр. д. № 2962/2024 г.; Решение № 2569 от 8.07.2024 г. на РС - Варна по гр. д. № 6313/2024 г.; Решение № 2490 от 2.07.2024 г. на РС - Варна по гр. д. № 6372/2024 г.; Решение № 425 от 8.07.2024 г. на РС - Видин по гр. д. № 765/2024 г.; Решение № 159 от 8.07.2024 г. на РС - Тетевен по гр. д. № 443/2024 г.; Решение № 3065 от 7.07.2024 г. на РС - Пловдив по гр. д. № 5576/2024 г.; Решение № 13410 от 7.07.2024 г. на СРС по гр. д. № 15445/2024 г.; Решение № 1373 от 5.07.2024 г. на РС - Бургас по гр. д. № 2743/2024 г.; Решение № 2490 от 2.07.2024 г. на РС - Варна по гр. д. № 6372/2024 г.; Решение № 683 от 1.07.2024 г. на РС - Кюстендил по гр. д. № 1273/2024 г.; Решение № 12881 от 29.06.2024 г. на СРС по гр. д. № 22758/2024 г.; Решение № 399 от 28.06.2024 г. на РС - Разград по гр. д. № 780/2024 г.; Решение № 12747 от 27.06.2024 г. на СРС по гр. д. № 29890/2022 г.; Решение № 12738 от 27.06.2024 г. на СРС по гр. д. № 21492/2024 г., в които е посочено, че решението подлежи на обжалване от връчването му, макар и да са образувани през 2024 г.

ността страните да упражнят пълноценно правото си да обжалват съдебното решение²⁰. Доколкото преценката по чл. 15, ал. 7 ЗЗДН не подлежи на контрол, тя създава и опасност от заместване на общото правило за постановяване на съдебни решения в открити заседания за сметка на посочването на деня за обявяването им без участието на страните. Този проблем може да бъде установен и в съдебната практика. Така например по гр. д. № 25799/2024 г. по описа на СРС в последното проведено съдебно заседание на 01.07.2024 г. страните са уведомени, че на 09.08.2024 г. решението ще бъде изготвено, това се е случило на 06.08.2024 г., като впоследствие подадената жалба е върната като просрочена (подадена на 27.08.2024 г.)²¹. Нещо повече – отпадането на изискването за връчване на съдебното решение, от който момент да започне и срокът за упражняване на правото на обжалване, е в противоречие с чл. 16, ал. 3 ЗЗДН, тъй като последната предвижда връчване на решението и заповедта за защита на страните в случаите на налагане на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 1-5 от ЗЗДН, т. е. при пет от осемте възможни мерки за защита. Доколкото мярката по чл. 5, ал. 1, т. 1 ЗЗДН, изразяваща се в задължаване на извършителя да се въздържа от извършване на домашно насилие, се налага винаги, когато се уважи молбата за издаване на заповед за защита, то на практика решението се връчва винаги в хипотезата на уважена молба за защита. Поради гореизложените аргументи *de lege ferenda* следва да бъде предложено отпадане на чл. 15, ал. 7, изр. 2 ЗЗДН и възстановяване на старата редакция на чл. 17, ал. 1 ЗЗДН в следния смисъл: „*Решението може да се обжалва пред окръжния съд в 7-дневен срок от връчването му.*“²².

III. Заключение

Видно от изложението правилото на чл. 15, ал. 7, изр. 2 във връзка с чл. 17, ал. 1 ЗЗДН води до сериозно ограничаване на възможността за упражняване на процесуалните права на страните в производството по издаване на заповед за защита от домашно насилие с оглед установената в закона обжалваемост. Поради това българският законодател следва да преосмисли измененията в тази част, да възстанови старата редакция на чл. 17, ал. 1 ЗЗДН и да създаде допълнителни гаранции за защита на личния живот и семействата на страните в производствата по ЗЗДН.

²⁰ Виж в този смисъл **Пороминска, Е.** Продължителност на производството и срокове по Закона за защита от домашното насилие. В: Реформата на защитата от домашно насилие. Институт за държавата и правото. 2024.

²¹ Решение № 15216 от 6.08.2024 г. на СРС по гр. д. № 25799/2024 г. и Разпореждане № 122349/29.08.2024 г. на СРС, 80 състав по гр. д. № 25799/2024 г.

²² Както бе посочено в бележка под линия 18 някои съдебни състави все още прилагат това правило.